1778

PERENNI MEMORIÆ

NOBILIS VIRI

FRANCISCI QUESNAY, EQUITIS,

ACAD. REG. CHIR. PARIS. SECRET. PERPETUI,

SCHOLARUM REGII PROFESSORIS,

REGIS MEDICI PRIMARII PERPETUO ORDINARII,

REGIQUE A CONSILIIS MEDICIS,

ACADEMIÆ REGIÆ SCIENTIARUM PARISIENSIS,

REGIÆ SOCIETATIS LONDIN. ET LUGDUN. SOCII, &c.

AVI SUI IN PERPETUUM VENERANDI,

Has Laboris ſui primitias vovet, offert & conſecrat
LUDOVICUS-PRUDENTIUS - ALEXANDER HEVIN,
Collegii Chirurgiæ Pariſienſis Candidatus.

THESES

ANATOMICÆ ET CHIRURGICÆ.

AN IN FRACTURIS ARTUUM *GRAVITER COMPLICATIS* AMPUTATIO ILLICO CELEBRANDA, VEL PROCRASTINANDA?

HOMINEM impugnat undequàque dira malorum cohors, dùmque pro conditione suâ innumeris obnoxius versatur morbis, frequentia sæpiùs imminent pericula, quibus nova procreatur malorum series. Equidem sic à Naturâ constitutus est homo, ut sanus diù vivere vix queat : solida, modò rigida, modò laxa, fluidorum motum & indolem pervertunt ; fluida vitiata solidorum actionem immutant, sicque sibi mutuo nocent concursu. At dùm ità ad ruinam tendit corporea moles, crudeliùs periculosiùs-

que afficitur variis caufis externis quæ corpus velociter impetunt, folida dilacerant, offa conterunt, machinæ cladem intentant, fæpiùsque ipfius deftructionem inter dolores & accidentia fubitò operantur.

Multiplicem & horrendam malorum externorum imaginem exponere fupervacaneum ducimus; impetus violentos corporum externorum fuprà corpus humanum, fivè corporis humani fuprà corpora externa, attendere fatis fit. Huic violentiæ inter armorum tumultus fclopetorumque fragores frequentiùs objicitur generofus miles; hanc in adimplendis variis vitæ muniis, inter dulcia pacis otia, rariùs experitur laboriofus civis: his omnibus operam efficacem præftat Chirurgia, partes redintegrans, vel etiam pro neceffitate feparans, in utroque cafu, non minùs falutaris. In fracturis ergò artuum complicatis non eadem eft medela; dùmque partes redintegrari & confervari nequeunt, tunc unicum, licet crudele, auxilium, amputatio tentanda. An verò fæpiùs omittenda? an, dùm neceffaria judicatur, citiùs celebranda vel procraftinanda? difficilius judicium, habitâ tamen ratione mali, percutientis violentiæ, commotionis, &c. folvendum. Ad eumdem finem non minùs etiam attendenda partium ftructura quam cognitam fupponimus, & de quâ, quantùm ad rem pertinet, differemus.

Solutio quælibet continui facta in offibus, à caufâ externâ, violentâ, contundente, fuprà corpus agente, vel à corpore in eam violentiùs impingente, fractura audit; hinc diftinguitur fractura à vulnere offis & à carie.

Caufæ ergò fracturarum omnes externæ, & ad actiones quafcumque violentas, quæ offium refiftentiam fuperant, debent referri; hinc fracturæ fimplices. Si verò vehementior fit actio, licèt major fit offium refiftentia, offa non tantùm franguntur, fed conteruntur, partes vicinæ dilacerantur, deftruiturque folidorum textura; undè fracturæ complicatæ. Has inter caufas annotanda funt præ cæteris arma fclopetaria, quæ mediante pulvere

pyrio, tantâ velocitate tantoque impetu agunt, ut ossa crassiora resistere nequeant, contritaque subitò in minuta abeant fragmenta. Causæ internæ admitti nequeunt; tanquam prædisponentes tantùm habeantur.

In fracturâ quâlibet attendenda sunt ossis structura, durities, articulorum connexio, partium vicinarum dispositio, sic enim inter se differunt fracturæ, & plus minùsve portentant periculi. Differunt etiam pro figurâ; indè transversa, obliqua, & attrita vel cum fragmentis, dicitur. Habitâ ratione essentiæ, vel simplex, vel composita, vel complicata distinguitur. Denique earum effectus diversi, pro variâ indole ossis fracti, pro modo fracturæ vario, pro vario loco, pro numero & figurâ fragmentorum, quantitate motûs, &c.

Visu, tactu, auditu, necnon accidentibus dignoscuntur variæ fracturarum species; at major membri distorsio, partium mollium gravior contusio & dilaceratio, apparentia sæpiùs fragmenta, irritatio, convulsio fracturam complicatam indicant, undè clarior ipsius diagnosis. Cùm autem percussionis violentia ultrà partem effectus suos sæpiùs extendat, nova indè etiam oritur accidentium consequentium soboles, quæ mali gravitatem prænuntiant. Ipsimet ergò fracturæ non tantùm attendatur; resistentia ossis cum impetu causæ percutientis comparanda, si quidem tunc quò minor est fractura, eò majus commotionis periculum; hinc post ossa dura fracta commotio imminet in ratione reciprocâ minoris fracturæ.

Fracturam complicatam necessariò sequitur plurimum periculi, æstimandum pro naturâ ossis fracti, fracturæ loco, fragmentorum numero, figurâ, & magnitudine, pro partibus vicinis læsis, accidentibus, denique pro fracturæ causâ, modo percussionis, &c. His & aliis circumstantiis ritè perpensis instituenda prognosis.

In fracturis complicatis, sicut & in simplicibus, ad sanationem requiruntur, quantùm fieri possunt, 1°. Restitutio ossis fracti in

ſitum naturalem ; 2°. Retentio in ſitu accommodato per faſcias & machinas ; 3°. Unitorum conſolidatio. Hæ verò conditiones obtineri nequeunt, niſi amoveantur accidentia præſentia, & prævideantur futura, quæ curationis modum & normam ſæpiùs immutant.

Extenſio & Contra-extenſio ad Artis leges accommodatæ præcedere debent Reſtitutionem oſſis, quæ cautè & lentè fiet, os leniter contrectando, donec extrema fracta in locum debitum occurrant, partesque molles meliùs repoſitæ dolorem non patiantur. At Reſtitutio, licèt indicata, ſæpiùs in primis temporibus non debet tentari, imò omittenda, ſi adſint major tumefactio, inflammatio & irritatio, donec accidentia reſipiſcant. Tunc tantùm, partibus in ſitu idoneò poſitis, iteratâ ſanguinis miſſione, diætâ tenui, potu diluente, topicis emollientibus, reſolventibus, aliisve pro re natâ indicatis, utendum. Diſſipatis accidentibus, tutior & facilior fit Reſtitutio oſſis, certior fracturæ ſanatio, & membri conſervatio. Si tamen accidentia oriantur à fragmentorum irritantium præſentiâ, tunc foret periculum in morâ, & licèt obſtare videatur curationis ordo, celebranda nihilominùs Reſtitutio oſſis, ſi quidem plus boni indè ſperandum.

Si fragmenta ſint libera & reſtitutioni obſtent, eximenda ; ſi partes vicinas pungant & acumina eminentia extenſionem planè prohibeant, exſcindenda, vel inciſione detegenda, ut extrahantur ; partes molles tenſæ inciſionibus laxentur. His & aliis mediis, evaneſcunt accidentia, partesque reſtitutæ faciliùs & tutiùs redintegrantur.

Splenia, faſciæ, ferulæ, canales, aliaque machinamenta partes reductas continent ; at in fracturis complicatis cautè debent adhiberi, ipſorumque applicatio, niſi mollior, ſaltem in primis temporibus ferè ableganda. Vulnera, pro naturâ ſuâ, ex Artis legibus curentur ; apparatus idoneâ deligatione contineatur ; partesque tantùm leniter retinendæ, dùm reſolvuntur accidentia. Faſciæ ſtric-

riores tunc nocerent; tumorem, ſuffocationem partis, gangrænam inducerent, dùm è contrà imminutis accidentibus, curationi feliciori favent & eam abſolvunt.

Naturæ viribus unitorum conſolidatio perficitur, callusque obtinetur citior aut tardior pro ætate, oſſis craſſitie, habitu ægrotantis, aliisve circumſtantiis. Huic tantùm favet Ars ſitu debito, deligatione idoneâ, diætâ congruâ; nihil operantur medicamenta ignaris laudata, nocent potiùs incautè adhibita. Hinc utilia licèt contrà rigiditatem membrorum, fotus, balnea, aquæ minerales; in uſum citiùs vocata, callum minùs firmum ſolvunt, conſolidationi obſtant, curationique nocent.

Fractura graviter complicata, cum ingenti contuſione, partium mollium deperditione, oſſium attritu, vaſorum majorum læſione, difficilem admittit curationem, imminens periculum ſæpiùs importat, ideòque amputationem indicat citiùs tardiùsve celebrandam. Hâc operatione, tempore idoneo tentatâ, plurimi ſalvi facti ſunt; hâc omiſſâ, at neceſſariâ, multò plures perierunt. Amputationem ergo artuum tunc tantùm admittit Chirurgia, dùm in extremis caſibus ad vitæ conſervationem tanta requiritur privatio; neceſſitate ductæ, crudelem licèt, hanc operationem, humanitatis legibus & obſequio cedens, cautè & prudenter admittit, abuſum verò hujus abſolutè abnegat, & vitandam, quantùm fieri poteſt, pronuntiat.

Amputatio, licèt indicata, ſæpiùs tamen non eſt illicò neceſſaria & procraſtinari poteſt, vel dùm minùs urgent accidentia, quibus feliciter debellatis, vitatur operatio, vel dùm hæc periculoſa fieret, ob majorum accidentium præſentiam, quibus turbatur œconomia animalis & huic medelæ ſuſtinendæ fit impar. Quid ergò ex ipſâ ſperandum, quid pertimeſcendum attendere debet Chirurgus, ut, ſi utilem operam præſtare non valet, ſaltem non noceat; hæc præſertim in fracturis artuum complicatis conſideranda ſunt, ut vitetur amputatio vel non; ut citiùs fiat vel procraſtinetur. His

rationum momentis operatio abſolutè neceſſaria dijudicanda, ideò-que tantùm admittenda ; ſic certior fit Ars , & vulneratis tutior & ſalubrior.

Oſſibus, licèt in magnâ extenſione fractis, partibusque mollibus dilaceratis, partis reſtituendæ ſpes non amovenda, ſi fragmenta oſſium majora ſint, non urgeant accidentia, congruaque auxilia adhibeantur ; tunc enim, modò abſit ſtupor à parte, proſunt majores inciſiones, quibus oſſium fragmenta utilia reponuntur, inutilia ſeparantur, educuntur corpora extranea, fluida ſtagnantia evacuantur, ſicque vitatur amputatio.

Difficilius judicium in fracturis valdè complicatis, præſertim poſt vulnus ſclopetarium. Ut autem aliquid tunc ſtatuatur, conſiderari debent vulnerati natura & diſpoſitio, partium affectarum conditio, contuſionis gradus, partium mollium & tendinum dilaceratio, duriorum attritio, motûs impreſſi quantitas, æſtimanda commotionis violentia cujus effectus ad alias partes ſæpiùs propagantur, tantò plus pertimeſcendi, quò plus adeſt in oſſe ſoliditatis & reſiſtentiæ ; undè inflammatio, ingurgitatio, dolores vehementiores, convulſiones, ſtupor ſæpiùs, mentis affectiones, animi deliquium, delirium, aliaque ejusmodi accidentia, quibus modò ſubvertitur corporea moles & ad ruinam tendit. Jam verò cùm adſint accidentia primitiva, conſecutivaque mox oriantur, dubitandum an citior competat amputatio vel lentior ? Sed tùm ex ſtatu vulnerati ſuppoſito, tùm ex ipsâmet amputatione citiori, plurimum mali pertimeſcendum, ſiquidem jam ſæviunt accidentia, novumque malum adderet tunc facta amputatio ; indè enim augetur dolor, irritantur nervi, mutataque circulatio, præſertim ſi major ſit membri moles, tumorem, inflammationem, ingurgitationem, plethoram, motûsque vitalis ſuffocationem ſæpiùs parit.

Debellatis accidentibus, amputationem feliciùs ſuccedere, videntur probare ratio & experientia. Ut hanc veritatem, inter dubiorum

biorum ambages,confirmaret laudandus obſervator, Cl. Faure (1). decem vulneratos, in quibus indicabatur amputatio, ab aliis ſemovit, remiſſiſque accidentibus amputationem celebravit; ſalvi facti ſunt omnes, dùm è contrà in amputationibus illicò tentatis plurimi perierunt; ſic obſervationibus inter ſe comparatis patet hujus-ce methodi utilitas. Re quidem verâ, ad hanc curationem inciſionibus accommodatis partes degurgitantur, educuntur corpora extranea, oſſium fragmenta amoventur vel reponuntur, ſanguinis miſſionibus iteratis minuitur fluidorum moles; diætâ, potu, evacuantibus, topicis, reſtituitur partium quies, minuuntur inflammatio, tenſio, febris; evacuantur abſceſſus, ſi qui ſuperveniant, debellatur gangræna, promovetur laudanda ſuppuratio, ſicque ſæpiùs vix ſperanda obtinetur curatio; vel ſi amputatio requiratur, ſedatâ animali œconomia, vix ulla oriuntur accidentia, minor eſt vulneris ſuperficies, minor fit ſuppuratio, ſequitur ſucceſſus. Id ergò attendendum, ut æger neque fortior viribus ſuffocetur, quod timendum in primis temporibus, neque effœtus præ debilitate occumbat.

In fracturis, præſertim poſt vulnera ſclopetaria, complicatis, vel in vehementioribus contuſionibus, attendenda etiam commotio quæ in ipsâmet parte læsâ non quieſcit; cerebrum, nervos, omneſque partes afficit; cujusque tanta ſæpè eſt violentia, ut partes ſtupefactæ dolorem vix patiantur; abſunt ferè accidentia, vulneratus ipſe quaſi iners videtur, languent ſolida, fluida ſtagnant congeſta oriturque ſæpiùs gangræna. Tunc nocerent majores inciſiones; ſufficiunt ſectiones neceſſariæ ad fluidorum ſtagnantium evacuationem; ſtimulanda ſolida, motus vitalis remediis idoneis revocandus. Erraret ergò, qui hanc partium inertiam pro minori malo haberet: inutilis, imò noxia, indicata licèt, tunc fieret amputatio,

(1) *Mémoire de M. Faure*, Tom. III *in*-4°. *Prix de l'Académie Royale de Chirurgie.*

ſi quidem dùm partem tollit, effectus à parte remotos non impedit, peritque vulneratus accidentium victima (1).

Jam verò cum experientiâ comprobatum ſit accidentia vulgò cedere ad quindecimum vel vigeſimum diem, indè patet tunc tantùm remiſſis accidentibus, ſedatâque œconomiâ animali, utilem & tutam futuram eſſe amputationem; & è contrà ſubitò factam vel paulò poſt ictum, neceſſariò periculoſam eſſe, plurimosque morti devovere.

Licèt ad ægrorum ſalutem ſæpiùs procraſtinari debeat operatio quibusdam tamen in caſibus citò celebrandam exigunt læſionis natura & accidentium gravitas.

1°. Dùm membrum quodlibet, globo è tormento bellico emiſſo totum abraſum eſt & detruncatum, tunc certè apparet amputationis neceſſitas. Plurima enim pertimeſcenda ſunt accidentia à dilaceratione muſculorum, tendinum, vaſorum, nervorum; à contuſione, à ſolutione inæquali partium, ab acutis & pungentibus oſſium fragmentis, à conſequenti ſuppuratione putridâ, ab ipſâmet gangrænâ; ſed hæc Artis auxilio vitari poſſunt, & amputatio tempeſtivè facta, vulnus contuſum ad naturam vulneris ſimplicis reducit, ſuppurationem meliorem parat, & funeſtam ſæpiùs partium irritationem prævenit vel diſpellit. Periculoſis his in caſibus, licèt operationi non ſuccedat curatio, indicationem nihilominùs ſecuta eſt Ars ſalutaris, & malè argueretur, ſi quidem ex indè certior ſalutis ſpes, nec tunc dici poteſt eos occidere quos non ſalvat.

2°. Amputandum citò, ſi majores articulationes fractæ ſint & attritæ, nullamque admittant repoſitionem; cùm enim tunc etiam adſit tendinum, ligamentorum, capſularum dilaceratio, indè pejor ſuppuratio, facilis oſſium hìc poroſorum alteratio, caries, fiſtulæ,

---

(1) Hanc Doctrinam dilucidè comprobavit non ſatis laudandus, M. Queſnay, *Traité de la Gangrène. Chapitre de la Gangrène par contuſion.*

anchylosis, aliorumque accidentium funesta proles, amputatione, imò ipsâmet morte quandoque, pejor.

3°. Post vulnera sclopetaria tanta sæpè est partium dilaceratio & deperditio, ut membri conservatio nec tentari, nec sperari queat; tunc etiam amputatio citò tentanda. Tam violenta enim imminet indè accidentium procella, ut mors modò sit pertimescenda, vel lento gradu adveniens, ægro, malis, doloribus, & phtysi consumpto, fiat desideranda. Parùm utiles tunc latæ & profundæ incisiones, & partium transversæ sectiones quibus educuntur corpora extranea; mox oriuntur indè suppuratio abundans, dolores diuturni, curatio longior, caries, anchylosis, membri difformitas, sæpiùs actio difficilis, quæ membri utilitatem impedit; æger malo insanabili affectus vitam tristem agit, quæ certè fuisset post amputationem minùs incommoda; interrogandi plurimi sic sanati, operationem desiderassent. Frustrà ergò opponerentur rara quædam curationum exempla; annumerandi potiùs quàm plurimi, quos salvasset amputatio (1). Errat ergò hujus-ce operationis maledicus Cl. Bilguer, dùm eam rarissimè administrandam, vel etiam penitùs abrogandam declarat.

4°. Ossibus comminutìm fractis, si major sit partis ingurgitatio, consequentisque gangrenæ metus, & tamen absint vehementioris commotionis accidentia, imminenti malo feliciter opponitur amputatio; post eam enim fluida ingurgitata faciliùs evacuantur, meliùs restituuntur solida, & ad vivificas oscillationes excitantur. Sic admittenda operatio, quâ tempestivè factâ plures salvarentur.

5°. Dùm in fracturis complicatis cum ossis deperditione & partium mollium dilaceratione, arteria major aperta est, tentarique

---

(1) *Vid.* Differt. celeberr. M. de la Martiniere, Chirurgi Regis primar. in quâ experientiâ comprobatur utilitas amputationis in quibusdam casibus, refutaturque Doctrina erronea Cl. Bilguer. In Commentar. Regiæ Academ. Chirurgiæ, Tom. IV.

nequeunt compressio vel ligatura, ità ut sanguis nullâ Arte sisti valeat, tunc anceps ægri salus in amputatione citò quærenda.

6°. Amputatio, quæ in aliis circumstantiis posset procrastinari, quandoque fit citò necessaria, inter armorum tumultus, ob vulneratorum translationem ad majorem distantiam, ob linteorum apparatuumque penuriam, locorum angustiam, auxiliorum inopiam, denique dùm æger, ut decet, absolutè curari non potest.

In casibus modò enumeratis amputatio videtur citò necessaria nec procrastinari potest, si tunc nulla ferè curationis spes affulget, majoraque pertimescenda sunt accidentia, quæ ægrum mox tollunt de medio. Miranda quædam exempla curationis insperatæ frustrà opponerentur; rara non sunt Artis, & nihil indè concludendum, si quidem ab expectatione dubior foret salutis alea, quàm ex ipsâmet amputatione in ancipiti casu celebratâ.

Equidem plurimum periculi ex se prænuntiare videtur amputatio absque præparatione illicò facta & in ipsomet œconomiæ animalis tumultu, ob eretismum nervosi generis, inflammationem, fluidorum depravationem; &c. sed eam tunc exigit rerum necessitas; alioquin procrastinandam operationem pronuntiamus, cum cæteris paribus, periculosior sit in hominibus robustis vel non præparatis, quàm in debilibus & emaciatis. Major aliundè sæpiùs est procrastinationis utilitas, nempè sanatio & membri conservatio; discussis enim accidentibus ossa quandoque coadunantur, partes molles redintegrantur & cicatrice obducuntur, functiones partium restituuntur. Si autem tam fausta curatio non obtineatur, tunc vel partes sponte separantur, vel naturâ monstrante viam, amputatio ad ægri salutem perficitur.

His rationibus ritè perpensis patet, amputationem sæpiùs vitari, semper quantùm res permittit, procrastinandam esse; & ad eam, sive subitam sive procrastinatam, ex necessitatis absolutæ legibus, tantùm esse procedendum.

HAS Theses, DEO JUVANTE, & Præside M. TUSSANO DE BORDENAVE, Artium & Chirurgiæ Magistro; Scholarum Professore Regio, Regiæ Chirurgiæ Academiæ Ex-Directore, Collegii Antiquo Præposito, è Regiâ Scientiarum Academiâ, Academiarum Rhotomagensis, Lugdunensis & Florentinæ Socio, tueri conabitur LUDOVICUS-PRUDENTIUS-ALEXANDER HEVIN, Versaliensis, in alma Universitate Parisiensi Artium Liberalium Magister, Theseos Auctor,

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS

Die Sabbati undecimâ Julii Anno Salutis 1778, à sesqui secundâ post meridiem ad septimam;

PRO ACTU PUBLICO

ET

MAGISTERII LAUREA.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii necnon Academiæ Typographi, viâ Cithareâ.